

VÝSLOVNOST - ä, ö, ü (1)

Podobné dvojice slov aneb vliv „výšky“ samohlásky na význam slov v němčině

Němčina má celkem tři přehlásky:

ä - odpovídá českému e. To je informace, na kterou se často zapomíná. A je to důležité z jednoho jediného důvodu → německé -e je potřeba „cpát“ nahoru. Ve slově jako např. *die Idee* musíme ono -e na konci pořádně přehnat. Jinak z toho bude *Idä*.

ö - přehlasované o nebo chcete-li hluboké -e je opravdu pro nás pro nezvykle hluboko vyslovené éčko. A tak by to také mělo být.

ü - přehlasované u či hluboké -í je opět pro nás nezvykle hluboko vyslovené písmenko i.

Ona dvojitá tečka nad písmenky se nazývá v němčině Umlaut. Nechce-li se nám s přehláskou (Umlaut) trápit, můžeme využít alternativní způsob zápisu.

A sice: ae pro ä, oe pro ö a ue pro ü.

Němčina na rozdíl o češtiny rozlišuje i fonetickou (zvukovou) výšku mezi písmeny -i a -y. Kde ypsilon se vyslovuje hlouběji než -i.

Např.: *der Tipp* (písmeno -i vysloveno nahoře) → znamená tip, dobrý tip. Ale *der Typ* (písmeno -y vysloveno dole) → znamená týpek, borec

Důležitost dodržování výslovnosti u přehlásek si můžeme krásně ukázat na následujících příkladech:

-
1. **die Lesung** (čtení, předčítání - éčko vysloveno vysoko) / **die Lösung** (řešení - éčko vyslovujeme hluboko) Obě podstatná jména mají základ ve slovesech *lösen* (řešit) a *lesen* (číst).

Ich habe das Problem gelöst. Vyřešil jsem ten problém.

Eine praktische Lösung. Praktické řešení.

Die Lesung des renommierten Autors findet nächsten Mittwoch um 19 Uhr in der Stadtbibliothek statt. Autorské čtení renomovaného autora se uskuteční příští středu v 19 hodin v městské knihovně.

-
2. **das Tier** (zvíře - vysoké í) / **die Tür** (dveře, hluboké y)

Hast du ein Haustier? Máš nějaké domácí zvíře.

Die Tür ist geschlossen. Dveře jsou zavřené.

-
3. **die Ziege** (koza - íčko vysloveno dlouze a vysoko) / **Züge** (vlak - íčko vysloveno hluboko a krátce)

ziehen = táhnout, vláčet a der Zug = vlak

Die Ziege im Bauernhof gab frische Milch. Koza na farmě dávala čerstvé mléko

Die Züge zwischen den Städten fahren regelmäßig und bieten eine bequeme Reisemöglichkeit. Vlaky mezi městy jezdí pravidelně a nabízejí pohodlný způsob cestování.

4. **liegen** (ležet - *íčko nahoře*) / **lügen** (lhát - *íčko vysloveno hluboce*)

die Lüge = lež

Warum lügst du mich an? Proč mi lžeš?

Der Schlüssel liegt auf dem Tisch. Klíč leží na stole.

5. **die Kiste** (krabice - *íčko nahoře*) / **die Küste** (pobřeží - *íčko vysloveno hluboce*)

Die Ferienwohnung bietet einen atemberaubenden Blick auf die Küste. Rekreační byt nabízí úchvatný výhled na pobřeží.

Ich habe eine schwere Kiste voller Bücher. Mám těžkou krabici plnou knih.

6. **spielen** (hrát si - *íčko nahoře*) / **spülen** (opachovat, splachovat - *íčko vysloveno hluboce*)

das Spiel - hra

spielerisch - hravý

die Spülmaschine, der Geschirrspüler - myčka

Am Wochenende spielen wir oft Brettspiele mit Freunden. O víkendu často hrajeme s přáteli stolní hry.

Nach dem Abendessen müssen wir das Geschirr spülen und aufräumen. Po večeři musíme umýt nádobí a uklidit.

7. **der Typ** (týpek, borec - *ýčko vysloveno hluboce*) / **der Tipp** (tip - *íčko vysloveno vysoko*)

Ein Typ hat mir einen guten Tipp gegeben. Jeden týpek mi dal dobrej tip.

Kennst du den Typen? Znáš toho borce?

8. **das Kissen** (polštář - *íčko nahoře*) / **küssen** (líbat se - *íčko vysloveno hluboce*)

Die Stimme aus dem Kissen. Hlas z polštáře.

der Kuss = polibek (písmenko -u vysloveno krátce)

Sie küssen sich leidenschaftlich unter dem Sternenhimmel. Vášnivě se líbají pod hvězdným nebem.

9. **das Öl** - olej (*bizardnost německé výslovnosti*)

Sonnenblumenöl - slunečnicový olej

Kettenöl - olej na řetázek

Ich gieße etwas Olivenöl in die Pfanne, bevor ich das Gemüse anbrate. Před smažením zeleniny naliji na pánev trochu olivového oleje.

10. **die Biene** (včela - *íčko nahoře*) / **die Bühne** (podium - *íčko vysloveno hluboce*)

kleine Biene Maya - malá včelka Mája

Die Biene fliegt von Blume zu Blume, um Nektar zu sammeln. Včela létá z květu na květ a sbírá nektar.

Auf der Bühne stehen. Stát na podiu.

<https://jazykyprobohemy.cz>